

מסורת הש"ס

האומר פרק שלישי קידושין

סד.

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"ח מה' אסורי
צוה להלכה כד סנה לאוין
רבה טו"ע א"ע סנה לו
ספיק דה:
ב ב מ"י ט"ז טו"ע ט"ז
ספיק דה:
ג ג מ"י ט"ז טו"ע א"ע
ס"ז פ"ט ט"ז
ד ד מ"י פ"ט מהלכות
אשיות הלכה י טו"ע
א"ע ס"ז לו ספיק דה:
ה ה מ"י פ"ט מהלכות יוס
הלכה א סנה עשין נא
טו"ע א"ע ס"ז קט טו"ע:
ו ו מ"י ט"ז טו"ע א"ע סנה
טו"ע א"ע ס"ז קט
ז ז טו"ע א"ע ס"ז קט
ספיק דה:
ח ח טו"ע א"ע ס"ז קט
ספיק דה:
ט טו"ע א"ע ס"ז קט
ספיק דה:

מוסף רש"י

דאמר אין קידושין תופסין
בחיובי לאוין. אין קידושין
תופסין לנשה האסורה על
המקדשה בלאו, ופלגי רבנן
עלה ולחמי בחיובי כחיות
הוא דלא תפסי אלא
בחיובי לאוין תפסי (סנה
יח). בהלכות (מד): צריכתא
המאמר גרסותיו ר"ע אומר
אין לו דם קידושין (בתובות
סג). מן הכל עושה ר'
עקיבא ממוזר. כל הטעם
מחיוב לאוין (בתובות סג).
מחן לאב שנאמן לאסור
את בתו, כשהיא קטנה או
נערה שפדיו לקדשה כדאמרין
שפדן נערה שמסתמיה (מג)
מחן לאב אומר קדשמה לפלוגי
שואל נאמן לאסרה על הכל
(בתובות כב). לאיש אסרה
לכל העולם, דלא דיעין למאן,
וכי אמר הוא המילה לו (שם
ע"ש), המשך בסוף המסכת.

תוס' ר"י הוהו (המשך)
לי אחים. ומאחרים מקשה
דאילו מבנים מצויין למימר
דנאמן כל כמה דלא הדר ביה.
נאמן התם. בבביתא כיון
הדרו ביהו מדיבוריה קאמ
דאי בשעת (קידושין) [מיתה]
קושטא קאמר שלא יהיה זה
העון תלוי בו, אבל מתני'
שלא אמר בשעת קידושין יש
לי אחים, כי אמר השתא יש
לי אחים לצעורה ולמיסרה קא
מכוון. ודעת אב"י דכ"ש היא.
הלכך לפסוק היא טעמא א"ע
דמוחזק לן באחי ואמר אין לי
אחים בשעת מיתה נאמן
הואיל ובידו לגרשה, כדגרסינן
ביש גוהלין [שם] ההוא
דמוחזק לן דלית ליה ואמר
בשעת מיתה דלית ליה, אמר
רב יוסף למאי נחוש לה חזא
דהא מוחזק לן דלית ליה אחי,
ועוד הא אמר בשעת מיתה
דלית ליה אחי, מדקאמר ועוד
ש"מ דה"ק ועוד אפילו מוחזק
דאית ליה אחי, ורבנן שמואל
כתב שם (כאן) [בן]. ור' נתן
אמר רבא נאמן. מדיבוריה שויה
אוסר, וא"ע דמכחיש עצמו
קאמר ר' נתן דנאמן בשעת
מיתה לאסרה, כ"ש במתני'
דליבא הנהדרה. ושני רבא
דהאי הנהדרת שיהיה נאמן
ומתני' ובריתא כולהו מיירי
בהו גוהו דלא מוחזק לן לא
באחי ולא בבני. ואקשי אב"י
דכ"ש הוא, אלא ודאי בתרי
גוהי איירי דמתני' דקאמר
דאמר יש לי אחים אינו נאמן
איירי דלא מוחזק לן באחי,
הלכך נאמן נאמן שרונה
לאוסרה ולא כל כמיניה,

ריצו שערות סמכין אריצו שערות דאין דרכם לצא קודם י"ג
שנה"א אי נמי אס הם גדולים בקומה יש לסמוך על הסמינים והקומה
ואפי' אין לו כי אס צ' שערות אצל הכה מיירי שלא הביא רק צ'
שערות ולא הגדיל בקומה ולכן קאמר גמרא דלמכות ועושין אינו
נאמן עוד פרי"ט שיער אחרת דנמקוס
סימנין א"י עדות שנים"א ואת"א א"כ
מה אלו לריכין לנאמנותו של אצוי
וי"ל דמיירי הכה אצוי העיד כעבר
עבר שנה או שנים שאכל בנו חלב
או צא על הערוה והיה גדול כשעשה
את העבירות אצל אין אלו יודעים
אם היו לו שנים בזהו הזמן או
סימנים וצא לנאמנין דהאז נאמן
לומר דאותו הזמן היו לו שנים או
סימנים דהיינו שמי שערות אלו דלא
חשיב סימנין חד מינייהו נקט:
נאמן צנדרים. דעד אחד נאמן
באיסורין"ס תימה הא אין
נאמן אלא כדבר ט' צנדרים ו"ל כיון
דסופו ליגדל עשאוהו כדבר שצדו
מיהו קשה מאי איריא אכ אפי' אחר
נמי ו"ל דאז דייק טפי לדעת שני
לפי שעליו מוטל להודיעו לחתמים"א ולכן
לכא עשאוהו כצדו ולא לחתמים:
[בר'] דוסתאי וכו'. פרי"ט כיון שצמו
כשרה אלמנתי כשרה וכו' ור"י אומר
טעם אחר דאס היה פוסלה בצדוהו לא
היו הצנים כשרים דה"ל כחלל שגסא
חללה דלכ"ע הולד חלל"ס ת"י:
רבי

הרי בידו להשיאה לחיובי עשה אמר רב אשי ותסברא רישא משום
דבידו הוא נהי דבידו לקדשה בידו לגרשה ועוד אילו אמר האי דלא
ניחא בגוה מי מצי מקדש ניהליה בעל כרחיה אמר רב אשי רישא
רחמנא חמיניה"כ רב הונא"א דאמר רב הונא אמר רב ימנין לאב שנאמן
לאסור את בתו מן התורה שנאמר"א את בת נתני לאיש הזה אסרה הזה
התורה"ב בנישואין הימניה רחמנא לאב בשבוייה לא הימניה: **מתני'** "מי השאמר
בשעת מיתתו יש לי בנים נאמן י"ש לי אחים אינו נאמן: **גמ'** אלמא נאמן
להתיר ואין נאמן לאסור נימא מתניתין דלא בר' נתן דתניא' בשעת קידושין
אמר יש לי בנים בשעת מיתה אמר אין לי בנים בשעת קידושין אמר אין לו
אחים בשעת מיתה אמר יש לו אחים נאמן להתיר ואין נאמן לאסור דברי
רבי ר' נתן אומר אף נאמן לאסור אמר רבא שאני התם כיון דבשעת מיתה
קא הדר ביה"א אימא קושטא קאמר אמר ליה אב"י ולא כל דכן הוא השתא
ומה התם דקא מרע ליה לדבוריה אמרת קושטא קאמר מתני' דלא קא מרע
ליה לדבוריה לא כ"ש אלא אמר אב"י"מתני' דלא מוחזק לן באחי ולא מוחזק
לן בבני דאמרין כיון דלא מוחזק לן בבני ולא באחי אמר יש לי בנים נאמן
יש לי אחים אינו נאמן לא כל כמיניה דאסר לה אבולי עלמא ברייתא
דמוחזק

ולא יחלל זרעו דמשמע חללין הוא עושה זרעו שמחללין מן הכהונה ואינו עושה ממזרין וכיון דאין הולד ממזר ש"מ ס"ל קידושין
תופסין בחיובי לאוין דכהונה דאי אין קידושין תופסין היו הולד ממזר דנמנן צפרקין (לקמן סו). כל שאין לה קידושין עליו הולד ממזר:
כרי ישב. מתני' כרי ישב אליבא דרבי עקיבא"א כל עקיבא"א שן יוסף שמרעה פסולין צריכא שיהי אומר כל
שאין לו ביאה צריכא הולד ממזר כל איש צריכא שאין צריכא מותרת צריכא עליה הולד שגולד מאותה ביאה ממזר: הניחא
אי טעמא דנפשיה קאמר. ולא לפסוקי מדר' סימאי לחודיה אמי לאיפלוגי אחיבי לאוין דכהונה לחודיהו אלא כלל הוא צדו שכל ביאה
שהיא צעירה הולד ממזר ושפיר מתרצין למתני' דאין קידוש' עזירה קידושין ואין צד האז להשיא צמו למי שמחללה צריכא: **אלא אי**
לפסוקי מדר' סימאי אמי. ולא להוסף אלא אחיבי לאוין דכהונה אצל צנזרי ואדומי מוך ג' דורות שכן חייבי עשה מודה דקידושין
תופסין לו צה הרי צדו להשיאה להן והן מחללין אותה מתרומה ומן הכהונה כדלקמן (דף ע"ד): **וטפסנא**. דהאי שניוא דלעיל שניוא
הוא וטעמא דרישא משום דצדו הרי צדו דצדו לקבל קידושין מאיש צה לקדשה: **אילו אמר האי גברא לא ניחא לי**. לקדשה מי מצי
וכי' לאיש אסרה. על הכל שאין אנו יודעים למי ופי אמר הוא המירה לה: **לנישואין הימניה**. אס עזרה אצל קטנה אצל צנוגרת לא
משמעיה קרנא דנערה כהי הלכך לא מהימנן משגדלה: **צנוגיה**. לא הימננן כלל: **מתני'** יש לי בנים. אס עזרה אצל קטנה וזקוקה ליבס: **יש**
לי אחים. וזקוקה ליבס והיא הימה עד הנה בחזקת שאינה זקוקה: **גמ'** צעעס קידושין אמר יש לי בנים. כדי שלא תדאג מן הייבוס ותמתנה
לו ומיהו כשקידשה לא אמר על מנת: **צעעס קידושין אמר שאין לו אחים**. ואין דלאג מן הייבוס: **נאמן להסיר בו**. כלומר נאמן צמה
שאמר צעעס קידושין ואין נאמן צמה שאמר צעעס מיתה: **שאי פסס**. צצרייתא כיון דהדר ציה מדיצורא קמה צעעס מיתה קושטא קאמר
שלא יהא עון תלוי בו אצל מתני' שלא אמר צעעס קידושין אין לי אחים כי אמר השמא יש לי אינו נאמן דלנעורה קא מכוין: **דקא מרע**
לניצוריה. צ' צעעס קידושין: **דלא מוחזק לן**. האי גברא צעעס מיתה לא צחאי ולא צצני וקיימא הך איתמא בחזקת שאינה זקוקה ליבוס הלכך
אמר יש לי בנים אחזקה קיימא הוא דקא מוקים לה הלכך נאמן ואי אמי אס לאחר מכאן ואמר אחוה דמיתמא אס לא כל כמיניה
דלחיי דיצור לחזקה: **אמר יש לי אחים**. ואין לי בנים לא כל כמיניה דמפקינן לה מחזקה: **כרייתא**. דקא"ר נתן נאמן לאסור:

ולחרמים. אס החרימו מנכסיהם היו חרס לצדק הצית וקדשים וכן
אס אמר ערכי עלי" נערך: **אצל לא נמוס**. להחזיק שערומיהן
בחזקת סימן לזקות ולהעניש: **מתני'** גיטסייה. קצתלי את
גיטה: **ופרי הוא קטנה**. עכשיו כשאמר עליה כך: **נאמן**. לפוסלה

נאמן לגדרים ולחרמים ולהקדשות ולערכים
אבל לא למכות ולעונשין: **מתני'** אקדשתי
את בת"א קדשתי וגרשתי כשהיא קטנה
והרי היא קטנה נאמן קדשתי וגרשתי
כשהיא קטנה והרי היא גדולה אינו נאמן
גנשבות ופדיותה בין שהיא קטנה בין שהיא
גדולה אינו נאמן: **גמ'** מאי שנא רישא ומאי
שנא סיפא רישא בדיה סיפא לאו בדיה ולא
והרי בידו להשיאה לחלל דקא פסלה
מכהונה הא לא קשיא"כ כרבי דוסתאי בן
יהודה דאמר בנות ישראל מקוה טהרה
לחללין והרי בידו להשיאה לממזר כרבי
עקיבא"א דאמר אין קדושין תופסין בחיובי
לאוין הרי בידו להשיאה אלמנה לכהן גדול
וכר' סימאי"א דתניא ר' סימאי אומר מן הכל
עושה ר' עקיבא ממוזר חוץ מאלמנה לכהן
גדול שהרי אמרה תורה ילא יקח"א ולא יחלל
חלולים עושה ואין עושה ממזרים כר' ישבב
דאמר בואו ונצווה על עקיבא בן יוסף שהיה
אומר כל שאין לו ביאה בישראל הולד ממזר
הניחא לר' ישבב אי למעמיה דנפשיה שפיר
אלא אי לאפוקי מטעמא דר' סימאי קאתי

הרי בידו להשיאה לחיובי עשה אמר רב אשי ותסברא רישא משום
דבידו הוא נהי דבידו לקדשה בידו לגרשה ועוד אילו אמר האי דלא
ניחא בגוה מי מצי מקדש ניהליה בעל כרחיה אמר רב אשי רישא
רחמנא חמיניה"כ רב הונא"א דאמר רב הונא אמר רב ימנין לאב שנאמן
לאסור את בתו מן התורה שנאמר"א את בת נתני לאיש הזה אסרה הזה
התורה"ב בנישואין הימניה רחמנא לאב בשבוייה לא הימניה: **מתני'** "מי השאמר
בשעת מיתתו יש לי בנים נאמן י"ש לי אחים אינו נאמן: **גמ'** אלמא נאמן
להתיר ואין נאמן לאסור נימא מתניתין דלא בר' נתן דתניא' בשעת קידושין
אמר יש לי בנים בשעת מיתה אמר אין לו בנים בשעת קידושין אמר אין לו
אחים בשעת מיתה אמר יש לו אחים נאמן להתיר ואין נאמן לאסור דברי
רבי ר' נתן אומר אף נאמן לאסור אמר רבא שאני התם כיון דבשעת מיתה
קא הדר ביה"א אימא קושטא קאמר אמר ליה אב"י ולא כל דכן הוא השתא
ומה התם דקא מרע ליה לדבוריה אמרת קושטא קאמר מתני' דלא קא מרע
ליה לדבוריה לא כ"ש אלא אמר אב"י"מתני' דלא מוחזק לן באחי ולא מוחזק
לן בבני דאמרין כיון דלא מוחזק לן בבני ולא באחי אמר יש לי בנים נאמן
יש לי אחים אינו נאמן לא כל כמיניה דאסר לה אבולי עלמא ברייתא
דמוחזק

נאמן לגדרים ולחרמים ולהקדשות ולערכים
אבל לא למכות ולעונשין: **מתני'** אקדשתי
את בת"א קדשתי וגרשתי כשהיא קטנה
והרי היא קטנה נאמן קדשתי וגרשתי
כשהיא קטנה והרי היא גדולה אינו נאמן
גנשבות ופדיותה בין שהיא קטנה בין שהיא
גדולה אינו נאמן: **גמ'** מאי שנא רישא ומאי
שנא סיפא רישא בדיה סיפא לאו בדיה ולא
והרי בידו להשיאה לחלל דקא פסלה
מכהונה הא לא קשיא"כ כרבי דוסתאי בן
יהודה דאמר בנות ישראל מקוה טהרה
לחללין והרי בידו להשיאה לממזר כרבי
עקיבא"א דאמר אין קדושין תופסין בחיובי
לאוין הרי בידו להשיאה אלמנה לכהן גדול
וכר' סימאי"א דתניא ר' סימאי אומר מן הכל
עושה ר' עקיבא ממוזר חוץ מאלמנה לכהן
גדול שהרי אמרה תורה ילא יקח"א ולא יחלל
חלולים עושה ואין עושה ממזרים כר' ישבב
דאמר בואו ונצווה על עקיבא בן יוסף שהיה
אומר כל שאין לו ביאה בישראל הולד ממזר
הניחא לר' ישבב אי למעמיה דנפשיה שפיר
אלא אי לאפוקי מטעמא דר' סימאי קאתי

א הקטנה רש"ל וביה גר"ף
ורא"ש ור"ח צמחי ועי'
בגרייה שנהגות ויחידות,
א לקמן סו. עד: טו.
א ויבמות"א וי"א ד' ד' ד' ד' ד'
מט. כמותו ט'
סח. א וצמחי' נוסף:
לכא. א ו' כמותו כב. ע"ש
היטב. א וצמחי' לנישואין,
ורא"ש רש"ל, א ב' צ' קד'
א וצמחי' דפדיו: א חמ"א,
א וצמחי' ר"ח נוסף: ע"ש
פלוני עליו א לקמן ע'
ע"א. א וצמחי' ר"ח: א חמ"א,
א וצמחי' דשטא. א דפדיו: א
אס היו לו בלאו הזמן לא
שנים ולא סימנים. ועי' רש"ל,
א וצמחי' ר"ח. א וצמחי' ר"ח
ע"צ. א לקמן עד ע"ש. ע'
ע"א. א וצמחי' שמתנהל,

תורה אור השלם

- א. אלקנה וגרשה וקחלה
וקח את אלה לא קח"א יא
בתולה מעמיה וקח אשה:
ויקרא כא יד
- א. ואל יחלל יצרו בעמיהו כי
אין יי מקדשו: ויקרא כא טו
א. ואמר אבי דבצר אל
הקנים את בתו נתתי לאיש
הזה לאשה וישאנה:
דברים כב טז

מוסף תוספות

- א. דסמכין ארובא, ואפי'
למאן דחייש למיטעא מודה
בהא דמילתא דלא שכיחא
היא כלל. מוס' הלא"ה. ב. אף
למכות ועונשין. שם. ב. לאביי
דאמר ב' הוהו (גיטין ד')
ב' ש' חייבי עשה ע"פ
נמארו דלא מהימן אלא היכא
דהו בידו, ורבא נמי לא פליג
אלא היכא דכי הוה בידו
דבימאן קיימא דאשכחיה
לא אמר ליה ובתר הכי אמר
ליה דאיתו נאמן. מוס' הלא"ה.
ועי' מוס' כרבי' ומוס' טו'ן
שקשו רק לאפי' ופי' לקמן ד'
מוס' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד'
ד. שמאילו נעשה גדול הילכך
בכל יש לנו להאמינו
ולחוציא מחזקת קטן. שם.
ה. וידע שסמכין עליו דמי
קצת לאה דאמרין לקמן
(עד). ג' נאמנים על הבכור,
חיה ואביו ואמו. שם.

תוס' ר"י הוהו

עד דאמר אין משמע
ומסתברא לחומרא עד דאמר
אין משמע"א ומכאן אתה למד
דליבא מיד דע"מ שירצה
שלא ימחה משמע"א ואפי'
דברקא כל הגט [גיטין כה,
ב] אמרין דמי' רצה האב
איה מקדשת סבר איה
בריה, וק"ל בידו"ס פוק
בתרא [לה, א] ודבראוייתא
אין בריה, א) מסתברא דהאי
שיטה אליבא דמאן דלית ליה
ע"מ כמעכשיו ואין
הקדושין כלום בשעת נתינה,
אבל בשעת רצוה הוא
דלית ליה למימר כשנתנה
האב הוברר הדבר דבשעת
נתינה הוה קדושין, אבל דמי
ע"מ כמעכשיו דמי
תנאה הוא ולא צריכין
לבריה שהו מקדשת משעה
ואפילו ותיקיהו הנתיא,
והיינו דסמך לן תנא במתני'
רצה האב מקדשת כמו
שכאמרי' שם. מוס'. נשית
ופדיותה. והרי היא פסולה
לכהונה משום שזוהי אינו
נאמן, ובמ' פספס. גמ',

רישא. נאמן לפסלה לכהונה כשהיא קטנה וגבי גדולה או שבויה אינו נאמן לפסלה לכהונה. רישא בידו. לקדשה לאחר ויתן לה
וג ויהי פסולה לכהונה, הלכך נאמן דמה לו לשקר איבעי פסלי לה. סיפא לאו בידו. לא לקדשה משגדלה ולא למסרה ביד
עוברי כוכבים. נהי דבידו לקדשה. לקבל הקדושין ממי שבא לקדשה. בידו לגרשה. והגירושין פוסלין אותה לכהונה. וקדושין
צעמן אינן בידו אלא*** מחלוקין ממי שירצה ליתן. הימניה רחמנא. בין לאסור בין להתיר. אסרה. על הכל, שאין אנו יודיעין
למי, וכי אמר ליה התירה הלכך כי אמר קדשתי נאמן לאוסרה וכי אמר גרשתי נאמן להתירה לכל העולם, ומיהא אסורה
לכהן, וקרא בעורה משמע"א ולא בבגרות ומשום הכי אינו נאמן אפילו בשנאין כשהיא בגורת. ולנשואין הימניה רחמנא. כלומר
והיה או אסור מאחמת נשואין, אבל לומר שבויה היא לא הימניה. מתני', יש לי בנים. ואין אומר וזקוקה ליבס. נאמן
ואפילו מוחזק לן דאית ליה אח דכרייתא ביש נוחלין [ב"ב קד', ב]. יש לי אחים. ואשתו וזקוקה ליבס, ועד הנה היתה בחזקת
שאינה זקוקה. גמ'. בשעת קדושין. לא אמר לה על מנת אלא אמר לה שיש לו בנים או שאין לי אחים כדי שתרצה"א לו שלא
תבע מן היבוס. לחתני. כלומר אמר בשעת קדושין ואין נאמן כמה שאמר בשעת מיתה. אף לאסור. דאמר אפי"א דאמר
שואל מן היבוס. כלומר אמר בשעת קדושין ואין נאמן כמה שאמר בשעת מיתה. אף לאסור. דאמר אפי"א דאמר

בשעת קדושין אין לי אחים הויאל ובשעת מיתה אמר יש לי אחים נאמן וכ"ש אם לא דבר כלום עד עתה דנאמן כי אמר יש

ורישא דקאמר יש לי בנים נאמן אפי"א דאית ליה אחי ולא מוחזק לן [בבבין] דנאמן מטעם הואיל ובידו לגרשה כדרייתא ביש

נוחלין, ואפי"א דקאמר התם דלא מוחזק לן באחי, הכי פירושה, א' מהתם ה"מ דרישא דומיא דסיפא מה סיפא דלית ליה אחי

אף רישא דלית ליה אחי וכו'. הלכך באמר יש לו בנים נאמן הואיל ובידו לגרשה. ואפי"א דבעל שאמר גרשתי את אשתי דבידו

לגרשה תולצת ולא מתיבמת, שאני התם דקא מרע לנשואין והואיל וחזוין לה דיחבא תותי בעלה ולא נפק עלה קלא דאגירשא,

משום דבידו לגרשה לא מהימננן ליה אלא לחומרא. אבל יש לי בנים דאמלאת אחותי קא מסהי לא מרע לה לנשואין משום

דבידו לגרשה מהימננן ליה בין לקולא בין לחומרא. ברייתא דאתחזק לן באחי ולא בבני. דקאמר יש לי בנים בשעת קדושין

וקאמר רבי דאמר יש לי בנים אין לי אחים בשעת קדושין, מה לו לשקר, מאי אהני דבריה לרצויי לחזקת הרי יכול

לרצותה בידך אחי שאמר לה שגרשה מהימן אם הצטרף ויעשה לה גנאי על זה, הלכך מה לו לשקר.

* אינו מוכן דאדרבה קולא הוא דכל זמן דלא אמר אין אינה מקודשת ועוד דודאי הלכה כתיק ועי' רמב"ם פ"ח מהל' אישות וצ"ע

(ד"ו). ** נאמן שצ"ל דבכ"כ כל הגט משמע דלמ"ד דלא אמרין בריה אפי"א רצה האב אינה מקדשת וק"ל ביר"ש וכו'. *** אולי

צ"ל דאילו למסורה להי שירצה נאמן וכ"ש אם לא דבר כלום עד עתה דנאמן כי אמר יש